

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

(א) לעיל ד' ושי"ג, (ב) לקמן נה. גל. צ"ב ג"ג, ג"ג, (ג) קבלתה. רש"ל ע"פ רש"י, (ד) ונ"י היטב מוס' גיטין כ' ד"ה לפי שאין וכו' וק"ש"ע.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מעד וכו' דלא כמיב נה הכי וכו' נמי: (ב) בא"ד וא"ת ומאי ראייה היא דלאמה היא מייב:

גליון הש"ס

נב' יפה ויפה. ע"פ ג"כ דף נ"ג ע"פ מוס' ד"ה אמר: שם והונא חברין. קרקעין מו ע"פ:

מוסף רש"י

בעל חוב גובה את השבחה. בעל חוב שהלוה לחצרו מעות ומכר לוה הנכסים והשכירות לקוחות, טורף בעל חוב הגוף והשכנה (בבאורב. ו) וכל הקרקע טורף הלווקח כמו שהיא משועבדת על ידי הלווקח (לעיל ד' ו) ואינו מחויב ללווקח כלום (ב"ק צ"ה).

רבינו הגנאל

רבה בר רב הונא אמר כגון שגול שדה ונטלה מסיקין ממחנהו בא גגול לגבות דמי השדה גובה אפי' ממשעבדי בא לגבות דמי פירות אינו גובה אלא מבני חרי. ומקשי' בין לרבא דאמר דמי הדיק פירות בורות שייחין ומעוררין ובין לרבא בר פה הונא דאמר דמי השדה שנטלה מסיקין אמאי טריף ממשעבדי מלוה על פה היא מלוה על פה פריה גובה (אלא ממשעבדי, ופריך' הכא במאי עסקינן כגון שחבע הגגול לגגול בב"ד והיינוהו ב"ד ל"ה ואחר שנתחייב הלך ומכר נכסיו כזה הדין לטורף הגגול כל הנכסין שטרף הגגול מאחר שנתחייב בב"ד (א) מהיא משעין חובי ב"ד לאדם ששלם כמלה בשטר דמי וגבי אפי' ממשעבדי. הא דאמר שמואל אימליך ובתו הכי כתוב שטרף שבהא ופריה כלומר לא כתובת אלו עד שיתמלך במקנה ואמר לו כתוב שהללו מעין תורפי השטר [הן] חשובין ולא מטופסא דשטרא שאין בהן ממש. ומקשי' ואי בעל חוב שמואל מי אמר דאית ליה פריה והא יהיה דאמר בעל חוב גובה את השבחה שוב אין פירי לא. ופריך רב יוסף בשיש ללוה קרקע. איכא דאמרי בשקנו מידו. ומקשי' עלה אביי וכי מותר ללות סאה בסאה למי שיש לו קרקע או

שנטלה מסיקין. אכסיע עכו"ם נטלה מן הגגול ומחמתו ומגן צבצא קמח (דף קמ"ו): הגגול שדה מחצירו ונטלה מסיקין אס מחמת הגגול חייב להעמיד לו שדה אחר והרי היא יולאה מתחת ידו דקתני צנטילת מסיקין הוא: **דיניה משמע.** הלכך צהאלת נגזף קאמר וגובה את הקרן דקאמר כשפר צו צורות: **שעניא משמע.** כמו שהיתה ולא שפיר צה צורות: **ומכר אס השדה.** והרי היא יולאה מתחת ידו של לוקח דנינא וצנינא: **צין לרצה צין לרצה.** דמוקמי גביית קרן מן הגגול כנגזל הא מלוה על פה הוא ולא טרפא שמשעבדי: **כשעמד דצין.** קודם שחבר נכסיו וכוון להצטוו צ"ד אית ליה קלא והוא ליה כמלוה צשטר: **מאי פסקא.** צממיה. פסקא תנא למלתיה דעומד דצין אינו עומד על הפירות: **רז חיינא בר שילם.** סופר היה: **אמליך.** כשאתה כותב שטר הימלך צמוכר אס יקבל עליו להגבות ללווקח משפר נכסיו קרנא ושצחא ופרי אס יטרפוה ממנו: **כגון שיש לו קרקע.** לגגול זה שמגבחו ללווקח קרקע ולא מעות דהשתא לא מחזי כרצית: אסור ללות סאה צסאה שמה יוקרו חטיין: **כהלוה שייך רצית טפי ממכר:** שקנו מידו. על השצח דהוא ליה מחויב משעת המכר קודם שיש שטר המתנת מעות: **סדע.** דגובה ולא מצי לוקח למימר אלא אשצחי: **עד כותב לו מוכר ללווקח.** צאחריות שטר המכר: **ואשפי.** אשקיי. דומה לו על הר נשפה דמתרגם על טורף שלוא (שע"ה יג): **ואדני.** אטער מכל טרעור: **אינו ועמליהו ושצחא.** וכיון דעל מוכר הדך גבי שצחא בעל חוב מלווקח וחוזר הלווקח על המוכר: **המנה דלא כתיב ציה פני שאין אדם מקבל עליו אחריות מה שהוא נותן:** ה"ג דאס נותן נכסיו צממנה לא גבי בעל חוב שצחא הואיל ולא הדר על הנותן: **וכי יפה כה מסנה כו.** צממיה כו. **יפה ויפה.** דצבר צו דציון דלא הדר גבי ליה לא מפסיד ליה צממיה דלא אפסדיה לצעל חוב דצשלמא גופה של קרקע א"ל אמאי (ג) וצממיה מאין אגדה חובי אצל שצחא א"ל מאי אפסדתיך: **מסייע ליה למר שמואל.** דצעל חוב גובה את השצח: **כשהוא גובה.** כשלווקח חוזר וגובה מן המוכר: **צמילי אחריו.** דצבר אחר: **ללווקח מוגול.** דנגול דאי טריף שצחא דאמר ליה ארעאי אשצח אצל בעל חוב כל כמה דלא טרפה לה לאו ידידיה הוא וצרותא ללווקח אשצח: **על היולאה.** שהיולאה הלווקח צשצחה: **נוטל.** הלווקח: **אס השצח מצעל קרקע.** מה שעודף על היולאה דאמר ליה פרעתי את חובך: **אין לו ללווקח אלא מן היולאה שהיולאה צה פורע לו שיעור צצח והשאר מפסיד:** **אי צלווקח מוגול.** האי צע"ח היינו נגול: **קשיא רישא.** דקתני נוטל את השצח מצעל הקרקע: **קשיא רישא וסיפא.** דקתני צע"ח נותן את היולאה ולשמואל צעל חוב גובה השצח ואינו נותן כלום: **המגיב**

כשעמד דצין על הקרן וצ"ה הפירות. תימנה אס כן מאי מפני תיקון העולם הלא צדיו לא גבי דמלוה על פה לא גבי ממשעבדי ויש לומר דאי לאו מפני תיקון העולם הוה אמיתא הואיל ועמד דצין על הקרן יש קול גם לפירות: **בגון שקנו מידו.** וא"ת א"כ אמאי קאמר אמליך הלא סתם קנין לכתיבה עומד וי"ל ה"מ כגון שהקנה לו דצח שהוא צעין דציון דיפה כמו לעשות קנין רואה שיתצו לו: **בע"ה חוב גובה את השבחה.** נראה דגבי אפי' מן השצח שהשצימו יתומים ארע"פ שאין להם על מי לחזור והוא ליה כממנה דאמרינן לקמן דלא גבי צצחא מ"מ גובה מן משוס דכרעיה לצצחון ניניהו כדמוכח צפרק יש צכור (בכורות דף נב. וס) דתנן אין הצכור נוטל פי שנים צראוי כצמוזוק ולא צצצח ולא האשה כצמוצמה ולא הצנות צמוצומתיקן ופריך צגמרלא והאמר שמואל צעל חוב גובה את השצח ומשני מקולי כצובה שנו כאן ומזון צנות נמי תנאי כצובה כצמנה דמי והתם משצח יתומים מיירי דאי משצח לקוחות אס כן מאי אריח דלא טרפי צנות משצח והלא מגוף הקרקע נמי לא טרפי דאין מוליחין למזון האשה והצנות מנכסין משועבדים אלא ודאי צצצח יתומים מיירי ודוקא כצוצת אשה ומזונות דקילי לא גבו משצח אצל שאר צע"ח גבי ורש"י פירש התם מזון הצנות כגון נשא אשה ופסק לזון צמה ה' שנים ולפירושו אין ראייה דלמי מיירי צצצח לקוחות אן לא היולאה דלא דגן וקביל שצח כצובה אלא דלאמר בהמקבל (לקמן דף קז. קי). יתומים אומרים אנו השצחנו ואין השצח שלך משמע דלא גבי משצח יתומים התם מיירי כשעשה אפומיקי ואומרים אנו השצחנו ותן לנו היולאה כדון יורד לתוך שדה חצירו שלא צצרות וכן מוקי התם צמסקנא כשעשה אפומיקי: **השצח שצב כתב בו.** אין לפרש דהכי מוכח דצע"ח גובה את השצח דצצציל דצע"ח גובה את השצח כותב מוכר ללווקח שישלם לו את השצח דא"כ מאי פריך צממנה דלא כתיב צה (א) הכי נמי דלא טריף צצח והלא אין תלוי גביית הצע"ח צצמית המוכר אלא יש לומר דממשלם מוכר ללווקח את השצח אין פירי אס יגבחו צעל חוב צממנו דאין הלווקח מפסיד כל כך וא"ת ומאי ראייה (ב) היא דלמא מיירי צלווקח מוגול דנגול דאי אית ליה שצחא וי"ל דאי צלווקח מן הגגול איירי הוה ליה למכחצ נמי (ג) ופיריהוון אלא מיירי צצעל חוב דלית ליה פירי אי נמי מדקאמר ועמליהוון היינו הולאה ושצחיהוון היינו השצח היתר על היולאה ואי צנגול הא נגול גופיה יתצו ליה יולאה כדון יורד למוך שדה חצירו שלא צצרות: **הא**

קבא א מיי פ"ט מהל' גולה ואכידה הל' ד ג סתנ עשין עג טו"ש"ע ח"מ ס' שעב סעף א: קבא ב מיי פ"ח מהל' מלוה וזה הל' ד סתנ עשין דז טו"ש"ע ח"מ ס' לע סעף א וס' קיא סעף א: קבא ג מיי פ"ט מהל' גולה ואכידה הל' ד סתנ עשין עג טו"ש"ע ח"מ ס' שעב סעף א ומש"פ ב: קבא ד מיי פ"ח מהל' מלוה וזה הל' ג סתנ עשין דז טו"ש"ע ח"מ ס' קיא סעף א: קבא ה מיי שס הל' א טו"ש"ע סס סעף א: קבא ו ז מיי פ"ט מהל' גולה הל' ו סתנ עשין פג טו"ש"ע ח"מ ס' שעב סעף א וע"ש ובק"ר:

רבינו הגנאל

למי שקנו מידו. ופריך רב יוסף האי בהלואה אסור אבל בוביני שרי. ואע"י דאמר רב נחמן קרקע אין לו כלומר כיון שנטרפה שדה זו מידיו נמצא כאילו לא היתה מכירתו מכירה וכי זה השבח או הפירות שבר מעותיו הוא נוטלה הא אמר רב יוסף כי האי גזנא בוביני שרי. ומסקנא דשמעתי הנותן שדהו מתנה ובא בעל חוב לטרופה אינו גובה השבח דלא גבי בעל חוב השבח אלא מן הקנהו שדה משועבדת לבעל חוב וריק רבא מדפריש בשטר ובניי אגא אשפי ואמרק ואדכי ובניי אילין אינו ועמליהוון ושבחיהוון ואוקים קדמך וצבי ובינא דגן וקביל עליה משוס הכי גבי בעל חוב שבהא דהא קביל עליה המוכר ונתרצה הקונה בזה אבל המתנה שאין כתוב בה זה (ב) כלול לא גבי הבעל חוב מן המקבל המתנה שבה ובה אמר יפה כח המתנה מוכח המוכר. תניא המוכר שדהו לחבירו ובא בעל חוב וטרפה אם השבח יותר על ההוצאה כו' פי כגון שקנאה בק' הוציא י' כספים ושדה עתה קיי נוטל בעי"ח השדה כולה והשבחה כמות שהיא ונותן לקונה י' כספים שהוציא על השדה וחוזר הקונה ואם המוכר קיי כספים ואם ההוצאה יתירה על השבח כגון שהוציא עליה כ' ושדה עכשיו קיי אין לו מבעי"ח אלא י' כספים מן ההוצאה שיעור השבח שהשבחה בקרקע נוטל ק' מן המוכר ומפסיד י' הלווקח. וזו שנטלה הקונה חלק בקרקע הוא נוטל.

המגיב